

Сертифицирано семе од житни култури

Што представува сертифицирано (сортно) семе

Под поимот сертифицирано семе кај житните растенија се подразбира: „сортно„ семе (зрно) кое со пропратни Документи (Сертификати) е означено како семе од одделна Категорија.

Семе кое се произведува под стручна контрола со примена на висока сортна технологија, односно примена на низа мерки во текот на производството на сортното семе, со цел да се добие семе со висок потенцијал за принос и висок квалитет.

Произведеното семе од една сорта, мора да ги исполнува стандардните

квалитети за сертифицирано семе според:

- законот за семенски и саден материјал за земјоделски растенија
- правилникот за трговија со семенски материјал од житни растенија и
- правилникот за квалитетот на семенскиот материјал.

Категории на сертифицирано семе

Според

- Законот за семенски и саден материјал за земјоделски растенија (Сл. весник на Р. Македонија бр. 39/2006) и

- Правилникот за трговија со семенски материјал од житни растенија (Сл. весник на Р. Македонија бр. 8/2007) семето на пченицата е категоризирано во четири Категории:

- предосновно,
- основно,
- сертифицирано семе од прва генерација и
- сертифицирано семе од втора генерација.

Според Законот за семенски и саден материјал за земјоделски растенија и Правилникот за трговија со семенски материјал од житни растенија, семето со кое се тргува се означува со **официјална етикета**.

Категорија на семе	Боја на официјалната етикета
Предосновно семе	Бела боја со љиљакова дијагонална

	линија
Основно семе	бела боја
Сертифицирано семе I генерација	сина боја
Сертифицирано семе II генерација	црвена боја
Семенска мешавина	зелена боја

Семенска мешавина представува мешавина на семиња од различни сорти и видови житни растенија. На етикетата за семенска мешавина се означени составот на видовите, односно сортите во проценти.

Услови за квалитет на семето

Услови за квалитет на семето од пченица и јачмен

Кате горија	Најголема содржина на влага %	Сортна чистота најмалку %	Вкупна ртливост%	Аналитичка чистота %
О	14	99,9	85	99
C ₁	14	99,7	85	98
C ₂	14	99,0	85	98

Губење на родноста на семето

При репродуцирањето на семето во практиката подолг период (2-3 години) семето ја губи (му се намалува) потенцијалната родност за добивање на висок принос.

Семе со намалена родност е изродено семе и ако се засее дава мал принос, í до 30%, и слаб квалитет во споредба со сертифицираното семе.

Од економски аспект, да се сее меркантилно семе е нерентабилно и економски неисплатливо.

Причините за изродување на семето можат да бидат различни, и тоа: биолошко мешање од страна оплодување меѓу сортите и механичко мешање поради недоволното чистење на комбајните при жетва на различни сорти и видови.

Изроденото семе има помала енергија на ртење, тоа е поситно со помала маса на 1000 зрна. При сеидба на изродено семе, од него поникнуват помал процент на зрна и се добива помал склоп на растенијата на м².

Од изроденото семе се формират растенијата со помала родност, со поситно зрно и со намалена ртливост.

М-р Цветан Јовановски